

Täysistunto

Tiistai 17.10.2017 klo 14.00—17.34

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 140/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.11 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa puhemies! Hallitus esittää vapaasta sivistystyöstä annettua lakia muutettavaksi siten, että vapaan sivistystyön puitteissa tehtävä kotouttava toiminta helpottuu. Lisäksi lakia muutettaisiin vaikeasti vammaisille järjestettävän koulutuksen osalta siten, että sen saama valtionosuus nousisi. Nämä ovat kannatettavia esityksiä. Opiskelijoilta ei perittäisi maksuja niiltä osin, kun koulutus on hyväksytty opiskelijan kotoutumissuunnitelmaan. Ehdotuksilla parannettaisiin kotouttavan koulutuksen kokonaisuutta Suomessa. Tälle on tilaus.

Vapaa sivistystyö on nimensä mukaisesti varsin vapaata, ja esimerkiksi kunta- ja aluekohtaiset vaihtelut vapaan sivistystyön tarjonnassa ovat suuria. Vapaan sivistystyön palvelut tukevat omalta osaltaan alueiden elinvoimaisuutta, ihmisten monipuolista harrastamista, elinikäistä oppimista ja luovuutta — hyvää arkea. Vaikka vapaa sivistystyö ei johda tutkintoon, sillä on keskeinen paikka osana koulutusjärjestelmäämme. Vapaa sivistystyö vahvistaa osaltaan myös ihmisten aktiivisuutta ja osallisuutta.

Kun puhutaan maahanmuuttajien kotouttavasta toiminnasta, olennaista on, että esimerkiksi kielikoulutusta on saatavilla mahdollisimman monen eri polun kautta. Vapaan sivistystyön hyödyntäminen nykyistä laajemmin kotouttamisen työkaluna on perusteltua. Seuraavaksi kannattaa valmistella parhaita käytäntöjä monistettavaksi koko Suomen vapaan sivistystyön kentällä, jotta pystymme toimimaan mahdollisimman vaikuttavasti.

Arvoisa puhemies! Vapaa sivistystyö näyttelee monen ihmisen elämässä hyvin tärkeää roolia. Se inspiroi, se synnyttää toivoa, se tuo uusia ideoita. Kun me puhumme Suomeen tulleista maahanmuuttajista ja kotouttavasta toiminnasta, me tarvitsemme kaiken sen toivon, mitä meillä on tarjota.

17.12 **Kari Kulmala si:** Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä, että maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutusmallissa kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston sekä kesäyliopiston ylläpitäjälle myönnettäisiin 100 prosentin valtionosuus sellaiseen oppilaitoksen ylläpitäjän järjestämään koulutukseen, joka on hyväksytty opiskelijan kotoutumissuunnitelmaan. Tällöin ainakin vältetään niiltä puheilta, että kyseessä on vääärnlainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2017 vp

koulutus ja tukea myönnetään väärään koulutukseen. Opiskelijoilta ei voitaisi periä ope-
tuksesta maksuja siltä osin kuin koulutus on hyväksytty opiskelijan kotoutumissuunnitel-
maan. Esityksen tavoitteena on luoda maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuk-
seen koulutusmalli, joka hyödyntää vapaan sivistystyön koulutuksen joustavuutta ja moni-
muotoisuutta ja eri oppilaitosmuotojen ominaispiirteitä.

Uuden koulutusmallin, joka perustuu tämän vapaan sivistystyön maahanmuuttajakoulu-
tusta valmistelevan työryhmän ehdotuksiin, tarkoituksena on monipuolistaa luku- ja kirjojoi-
tustaidon opiskelumahdollisuuksia ja osaltaan nopeuttaa maahanmuuttajien pääsyä koulu-
tukseen ja työelämään. Juuri tähän meillä pitäisi olla tavoitteena niille maahanmuutta-
jille, jotka saavat luvan opiskella ja asua Suomessa.

Pidän esitystä hyvänä.

17.14 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, sanon heti alkuun tär-
keimmän asian: tämä hallituksen esitys on hyvä. Siinä ehdotetaan muutettavaksi va-
paasta sivistystyöstä annettua lakia. Kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston tai
kesäyliopiston ylläpitäjälle myönnettäisiin 100 prosentin valtionosuus sellaiseen oppilai-
toksen ylläpitäjän järjestämään koulutukseen, joka on hyväksytty opiskelijan kotouttamis-
suunnitelmaan. Tilannehan etenee maahanmuuttajan kohdalla siten, että tehdään TE-toi-
miston kohdalla tämä alkukartoitus työttömälle työnhakijalle, tässä tapauksessa maahan-
muuttajalle, ja sitten tehdään tämä kotouttamissuunnitelma.

Kun itse olen, ehkä nyt voin sanoa näin, myöskin vapaan sivistystyön kasvatti, kun olen
itse käynyt kansankorkeakoulun, ja tunnen kansanopistokentän uskallan sanoa erittäin hy-
vin toimittuani myöskin sitten kansanopiston ja Metallin koulutuskeskus Murikan rehtori-
na kymmenen vuotta, jolloin kiersin paljon kansanopistoja eri yhteyksissä, niin olen erit-
täin iloinen ja tyytyväinen, sillä nimenomaan kansanopisto, jolla on sisäänrakennettuna
tällainen joustavuus ja monimuotoisuus, sopii parhaimmillaan hyvin yksilölliseen ja yh-
teistoiminnalliseen opiskeluun, ja voisin hyvin ajatella, että se parhaimmillaan sopii mitä
parhaiten myöskin maahanmuuttajien koulutus-, opiskelu-, opintoyhteisöksi.

Kun tätä lakia kävin lävitse, niin siinä on myöskin huomioitu sitten tällaiset ikään kuin
joustavat opintopolut: osa-aikainen opiskelu ja vastaavan tyyppinen. Lakiesitys tuntee
myöskin käsitteen toiminnallinen opiskelu ja lähestyy tätä asiaa tämmöisestä, jonka ym-
märrän niin, että siinä myöskin toteutuu tietyn tyyppinen työnteon opiskelu ja siinä muka-
na oleminen, mitä nyt kansanopistoilla on hyvin monimuotoista toimintaa. Tämäkin hyvä
puoli.

Arvoisa puhemies! Pääsen sitten itse sivistysvaliokunnassa perehtymään tähän asiaan
syvällisemmin, mutta tämä tässä vaiheessa näyttää erittäin hyvältä.

17.17 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on nyt nostettu hyvin esille
vapaan sivistystyön merkitys kansamme sivistystason nousussa. Se on ollut erittäin mer-
kittävä ja tulee sitä todennäköisesti olemaan myös jatkossa.

Tämän hallituksen esityksen mukaan pääasiallisena koulutustehtävänä vaikeasti vam-
maisille järjestettävää koulutusta tarjoavan kansanopiston ylläpitäjälle myönnettäisiin jat-
kossa valtionosuutta maksimissaan 80 prosenttia nykyisen 50 prosentin sijasta. Tältä osin
hallituksen esitys on hyvin perusteltu ja parantaisi toteutuessaan vaikeasti vammaisen hen-
kilön edellytyksiä osallistua kansanopistoissa järjestettävään koulutukseen. Tämä asia on
mainittu myös hallituksen esityksen perusteluissa. Tällöin mahdollistettaisiin myös vai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2017 vp

keasti vammaisten opiskelu huomattavasti nykyistä pienemmissä opetusryhmissä ja heille paremmat opetusvälineet tai opetustarvikkeet.

Hieman enemmän pohdintaa herättää sitten esityksen toinen kohta, jonka nojalla maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston tai kesäyliopiston järjestämään koulutukseen myönnettäisiin 100 prosentin valtionosuus valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Tältä osin opilaitoksella ei siis olisi mahdollisuutta periä opiskelijamaksuja tai tarvetta kattaa puuttuvaa osuutta omarahoitusosuudella, kuten esimerkiksi lakiesitykseen edelleen sisältyvän vaikeasti vammaisten koulutuksen osalta tulee olemaan jatkossakin. Yhdenvertaisuuden nimissä voisikin olla perusteltua, että myös kotoutumiskoulutuksen osalta säilytettäisiin ainakin jonkinlainen omavastuuosuus.

17.19 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Kuuntelin huolella edustaja Savion puheenvuoroa. Olen oppinut tuntemaan ja huomaamaan, että hän puhuu täällä asiaa. On mielenkiintoinen kysymys nyt sitten esimerkiksi tämä 100 prosentin valtion tuki ja apu, ja en sitä itse nyt lähde tässä yhteydessä vertaamaan sitten tähän vaikeavammaisten valtioneutukseen. Itse näen, että siinä on kuitenkin olennaisesti lähtökohdiltaan erilaisesta opetuksesta ja vastaavasta kysymys. Mutta tämä oli hyvä huomio edustaja Saviolta, ja sen takia tämä lähete- ja evästyskeskustelu täällä nyt käydään, ja ilokseni voin todeta, että edustaja Saviohan on uusi sivistysvaliokunnan jäsen ja että siellä sitten asiantuntijoitten avustuksella käymme tähän problematiikkaan kiinni.

17.21 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Sen verran vielä jatkan osaltani, että toivoisin, että vaikka tässä puhutaankin nyt maahanmuuttajien kotouttamiseen osoitettavista resursseista, myös perussuomalaiset huomioisivat sen, että kotouttaminenhan on juuri se, mistä myös perussuomalaiset puhuvat, mitä pitäisi Suomessa pyrkiä edistämään. Lähtisin siitä, että jos näitä lukuja tarkistetaan ja valtionosuuksia tarkistetaan ja halutaan saattaa nyt tässä eri osapuolet yhdelle viivalle, silloin oikea ratkaisu tuskin on vähentää sitä maahanmuuttajan osuutta eli toisin sanoen tuoda sinne niitä kustannuksia, jotka sitten todennäköisesti maksettaisiin jostakin kotoutumisrahasta tai mikä se sitten käytännössä olisikaan. Eli haen sitä, että tässä tapauksessa sivistysvaliokunnan pitäisi sitten miettiä, pitäisikö vaikeasti vammaisten ihmisten kurssien valtionosuuksia sitten korottaa, niin että se vastaisi tätä maahanmuuttajakoulutuksen saamaa tukea.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.